

Trauma in de kindertijd en psychose: wat vier decennia aan onderzoek ons kan leren

L. Zhou

Waarom dit onderzoek?

Waarom krijgen sommige mensen een psychose en anderen niet? Het ontstaan van een psychose wordt beïnvloed door zowel biologische als omgevingsfactoren. Al meer dan vier decennia wordt de associatie tussen vroegkinderlijk trauma en het risico op psychose onderzocht. Een goede inschatting van deze associatie kan richting geven aan preventie van en interventie bij psychose. Met onze multilevelmeta-analyse presenteren wij een geactualiseerde synthese van onderzoeksresultaten van de afgelopen vier decennia, met toevoeging van relevante factoren, namelijk het effect van specifieke soorten trauma, sekseverschillen en de leeftijd waarop psychose begint.¹

Onderzoeksvragen

We vroegen ons af: 1. vergroot vroegkinderlijk trauma de kans op psychose of psychotische symptomen? 2. Zijn specifieke vormen van trauma sterker gerelateerd aan psychose dan andere? 3. Beïnvloedt trauma de leeftijd waarop psychose voor het eerst ontstaat? 4. Verschillen deze verbanden tussen mannen en vrouwen?

Hoe is dit onderzoek uitgevoerd?

We voerden een systematische search uit via PubMed, Embase, PsycInfo, Web of Science, Wanfang en CNKI om patiënt-controle-, cross-sectionele en cohortstudies naar het verband tussen vroegkinderlijk trauma en psychose/psychotische symptomen te vinden. Dit resulteerde uiteindelijk in een totaal van 183 stu-

dies met ruim 349.000 deelnemers, afkomstig uit meer dan 45 landen. Tevens werden predictie-intervallen berekend en gevoeligheidsanalyses uitgevoerd.

Belangrijkste resultaten

Mensen met een vorm van vroegkinderlijk trauma hadden bijna driemaal meer kans op psychose of psychotische symptomen in vergelijking met mensen zonder dergelijke ervaringen, oddsratio (OR): 2,80. Er werden significante verbanden gevonden voor alle vormen van vroegkinderlijk trauma, waarbij emotionele mishandeling het sterkste effect liet zien (OR: 3,54). Mensen met vroegkinderlijk trauma kregen psychose op jongere leeftijd, met een gemiddeld verschil van 0,79 jaar. De gevonden verbanden waren vergelijkbaar voor mannen en vrouwen. Beperkingen van het onderzoek waren: de frequentie van trauma werd niet meegenomen en causale conclusies kunnen niet worden getrokken.

Implicaties voor de praktijk

Dit is wereldwijd de grootste meta-analyse over het verband tussen vroegkinderlijk trauma en psychose. De resultaten benadrukken dat vroegkinderlijk trauma een belangrijke risicofactor is bij het ontstaan van psychose, waarbij niet gezegd is dat dit primair een causale factor is. Trauma kan eerder als vroege indicator gezien worden. Het is cruciaal dat hulpverleners trauma herkennen en vanwege de verhoogde a-priorikans op psychose is extra klinische alertheid geboden.

AUTEUR

Lan Zhou

E-mail: l.zhou01@umcg.nl

LITERATUUR

- 1 Zhou L, Sommer IE, Yang P, Sikirin L, van Os J, Bentall RP, Varese F, Begemann MJ. What do four decades of research tell us about the association between childhood adversity and psychosis: an updated and extended multi-level meta-analysis. *Am J Psychiatry* 2025; 182, 360-72.

